LA CE VÎRSTĂ CUM ŞI CINE ÎNVAŢĂ COPIII TEHNICA INDIVIDUALĂ

Tehnica individuală. Noţiune mereu prezentă în discuţiile noastre. Recunoscută ca întîiul factor care hotărăşte valoarea unui jucător, tehnica individuală semnifică muntele cel mai pieptiş şi mai greu de escaladat, dar care, o dată biruit, va conferi jucătorului de fotbal toate satisfacţiile izvorîte din supunerea mingii. **Numai în prezenţa unităţii dintre ea, pregătirea fizică, tactică şi psihologică publicul spectator va cunoaşte adevărate secvenţe de frumuseţe sportivă.**

Ancheta noastră s-a născut nu numai din importanţa pe care o deţine tehnica printre factorii jocului, dar şi datorită dificultăţilor reale, timpului extrem de îndelungat şi volumului de muncă impresionant, inevitabile în procesul de asimilare şi perfecţionare a ei. Pe lîngă toate aceste adevăruri cunoscute şi, tocmai de aceea, lesne de uitat, raţiunea anchetei a mai fost determinată şi de nivelul tehnic al jucătorilor noştri, situat, cu cîteva excepţii, sub nivelul elitei fotbalului internaţional. Trebuie să recunoaştem deschis, modestia cunoştinţelor tehnice ale majorităţii fotbaliştilor noştri, numărul redus al celor ce posedă îndeminarea necesară în condiţiile tactice actuale, constituie unul dintre motivele care închid, deocamdată, fotbalului românesc, accesul spre o largă şi temeinică recunoaştere mondială.

Stabilirea faptelor, analiza cauzelor, selecţia căilor de remediere, adoptarea şi aplicarea lor pe tot cuprinsul ţării cu promptitudine, hotărîre nestrămutată şi răbdare (poate condiţia cea mai sacrificată, din păcate), pot conduce treptat la înzestrarea masei fotbaliştilor noştri cu „arma tehnicii". În această postură viitoare, pe un fundal compus dintr-o medie tehnică ridicată, vor apare, în mod natural, cîteva zeci de jucători excelenţi, în speţă cîteva echipe de club foarte puternice, loturi şi echipe reprezentative apte de orice confruntare, va dispare hiatusul dintre cele cîteva personalităţi existente şi miile de fotbalişti rămaşi într-un stadiu mediocru.

Înainte de a sintetiza aspectele metodice vizate şi reliefate de anchetă, ne vom opri asupra unor aspecte referitoare la organizarea pregătirii micuţilor fotbalişti. Dacă vom rememora modalităţile folosite în această direcţie în ultimii 15 ani să zicem, vom descoperi o serie de lacune serioase, întinse de la îngustimea cadrului de organizare care, nesprijinit, n-a putut angrena decît puţini copii şi pînă la lipsa unei categorii de antrenori, pregătită şi remunerată corespunzător în vederea acestei activităţi.

O PROBLEMĂ NICIODATĂ DISCUTATĂ

Să admitem următoarea ipoteză. O mie de copii în vîrstă de 9—10 ani sînt incluşi într-o bună zi concomitent, într-un proces de pregătire cu organizare optimă (mingi, echipament, terenuri, competiţii adecvate, continuitate prelungită, etc.), sub îndrumarea unor antrenori pricepuţi şi entuziaşti. Dacă timp de 8—9 ani pregătirea acestora s-ar desfăşura în condiţii identice şi excelente, cîţi dintre ei ar atinge la 18—20 ani o valoare internaţională, cîţi dintre ei ar dobîndi pînă la această vîrstă suma de calităţi (tehnice, tactice, fizice), ce caracterizează pe cei mai buni fotbalişti de pretutindeni? Un astfel de experiment nu s-a efectuat probabil, nici unde şi nici cînd, dar faptele de observaţie atestă un adevăr drastic. **Doar un număr foarte mic, ating o înaltă valoare** (poate 5—10, poate nici atît), restul rămîn la un plafon mediu, nu vor conta practic în arena celor mai pretenţioase competiţii internaţionale. De ce ţine marele procent de jucători „parţial realizaţi" sau „nerealizaţi"? De lipsa acelui buchet excepţional de aptitudini, rar întîlnit şi propriu numai marilor jucători. De intervenţia unor cauze neprevăzute care blochează la un moment dat dezvoltarea tinerilor fotbalişti (studii, îmbolnăviri, accidente, alte preocupări). Nu mai vorbim de plafonările provocate de numeroasele greşeli metodice, sau de condiţiile precare în care se desfăşoară antrenamentele (lipsă de mingi, echipament, terenuri).

Desigur, procentul de elemente „rebutate" ar putea fi întrucîtva scăzut, dar practica atestă rolul selecţiei naturale, care triază 1.000 de copii bine pregătiţi şi consacră dintre ei doar cîteva elemente excepţionale. Calea de urmat se conturează limpede. **Dacă vrem să avem cîteva zeci de jucători excelenţi, trebuie să asigurăm cadrul de pregătire optim necesar cîtorva mii de copii.**

Or, de mulţi ani, aspectul vizat a fost neglijat, estompat la noi, în puţine locuri s-a păstrat nobila pasiune de grădinar care seamănă, îngrijeşte, corectează şi aşteaptă să crească tinerele vlăstare. S-a lăsat aproape totul pe seama „generaţiei spontanee", s-a aşteptat să apară ici-colo cîte un element valoros, scos la lumină de întîmplare sau de vreun visător anonim. Toate cluburile s-au repezit atunci să şi-l dispute, şi această „metodă" ne-a adus la starea actuală. Dacă vom socoti numărul jucătorilor de valoare de acum 15-10 ani, de-acum 5 ani şi de astăzi, se va constata cum fondul de aur al fotbaliştilor noştri a scăzut progresiv.

În primăvara anului 1965, F.R. Fotbal a înfiinţat 12 centre de copii şi juniori în diferite oraşe ale ţării. Măsură excelentă, forma ideală de pregătire a copiilor şi juniorilor, după cum recunoaşte în răspunsul la anchetă şi antrenorul N. Marinescu de la Petrolul Ploieşti. Dar dacă ne gîndim la valoarea soccerului mondial, la eforturile făcute de alte ţări în această direcţie şi dacă vrem să luăm loc, alături de cei mai buni, atunci trebuie să recunoaştem că **numărul copiilor angrenaţi şi acum în condiţii sistematice şi bune de pregătire e încă redus.** Ştim ce presupune organizarea unui centru de pregătire a copiilor, ştim că federaţia întîmpină anumite dificultăţi în această direcţie, dar acest „nucleu" iniţial trebuie dezvoltat fără întîrziere, altfel rodul va fi redus, ca de obicei, în cazul jumătăţilor de măsură.

LA CE VÎRSTĂ TREBUIE SĂ ÎNCEAPĂ COPIII PREGĂTIREA TEHNICĂ?

Opiniile exprimate în această direcţie s-au situat **în jurul vîrstei de 9—12 ani.** Argumentele ne par întemeiate. În această perioadă de vîrstă apar cu uşurinţă prin exersare, deprinderi motrice nelimitate ca număr şi varietate. Plasticitatea proceselor nervoase facilitează succesiunea celor trei stadii de formare a deprinderilor motrice. Capacitatea sporită de asimilare e însoţită şi de largi posibilităţi de corectare a eventualelor fragmente sau procedee integrale, însuşite greşit. Tot acum copiii încep să dobîndească progresiv capacitatea de concentrare şi de dirijare a atenţiei în direcţia unei activităţi oarecare, putînd suporta deci rigorile oricît de mici, dar proprii activităţilor organizate. Fiind dominaţi de tendinţa spre imitaţie, metoda demonstraţiei şi posibilitatea de a observa jucători mai vîrstnici decît ei, capătă în pregătirea copiilor o mare importanţă. Pasiunea pentru jocul de fotbal, precum şi impresia deosebită exercitată asupra lor de reuşitele şi faima marilor jucători, adîncesc şi ele posibilităţile largi, proprii acestei vîrste pentru însuşirea tehnicii jocului de fotbal.

Dacă diferitele experienţe au demonstrat compatibilitatea particularităţilor biologice ale copilului de 9—10 ani, cu legile minime ale unui antrenament dirijat, atunci perioada de vîrstă optimă trebuie limitată la ea. S-a dovedit ca nefiind tardivă nici vîrsta de 12 ani. Dar, dacă vrem să stabilim graniţa minimă de la care se poate începe, în vederea obţinerii unui randament maxim, atunci de ce să întîrziem doi ani?

CINE TREBUIE SĂ DEVINĂ „DASCĂLII" MICUŢILOR FOTBALIŞTI?

Răspunsurile primite sînt convergente şi logice: **foştii jucători.** Fiindcă, „puştii" sînt foarte impresionabili, devin numai ochi şi urechi în faţa foştilor „idoli" şi pentru că aceştia pot demonstra corect orice execuţie, orice procedeu. Jucătorii care au abandonat activitatea competiţională şi se dedică profesiei de antrenor, trebuie îndrumaţi spre echipele de copii ca o etapă preliminară în drumul lor spre echipele de seniori, sau trebuie sfătuiţi să se dedice definitiv acestei „specialităţi" atunci cînd dovedesc vocaţie. Iată de ce, cluburile şi asociaţiile sportive ar trebui **să păstreze pe foştii lor jucători, să-i îndrume şi să-i stimuleze spre activitatea de pregătire a micuţilor fotbalişti din pepiniera proprie. Folosirea la echipele de copii a antrenorilor care nu pot demonstra, care nu sînt înzestraţi cu un deosebit simţ pedagogic, care prestează această muncă cu jumătate de normă pentru rotunjirea veniturilor, lucrînd „pe picior" cu un aer blazat şi o atitudine expeditivă, omoară talentul şi elanul copiilor.** Antrenorul „piticilor" trebuie să-i înveţe pe aceştia nu numai pasa şi driblingul, ci să le **aprindă în suflete şi torţa dragostei pentru fotbal,** pentru celebritate.

Prin cunoştinţe şi aptitudini speciale este necesar să se diferenţieze, din ce în ce mai net, o categorie de antrenori specializată pentru pregătirea copiilor. Faptul acesta e cerut de particularităţile somatice, funcţionale şi psihologice ale copilului, de conţinutul „programei analitice", altele în cazul copilului şi juniorului, decît în cazul jucătorului adult. În prezent, numărul acestora e foarte redus. Profilarea, pregătirea, stimularea lor materială şi morală trebuie cît mai urgent organizată.

ŞI, ÎN SFÎRŞIT, CUM TREBUIE SĂ DECURGĂ PREGĂTIREA COPIILOR

Toţi copiii trec, înainte de a se prezenta la un concurs de selecţie, printr-o fază preliminară: joacă fotbal în diverse împrejurări, vin cu cîteva deprinderi tehnice elementare, manifestă sau nu în germene anumite aptitudini, ce trebuie catalogate şi „respectate" după cum se exprima, în răspunsul său, Constantin.

O perfectă stare de sănătate, prezenţa acelui „simţ al mingii" precum şi cîteva sumare consideraţii somatice şi funcţionale, întregesc criteriile primei site de selecţie, prin care este necesar să treacă viitorul candidat la gloria stadioanelor.

În primii ani de pregătire fotbalistică, copilul trebuie să dobîndească temelia cunoştinţelor de tehnică, o corectă şi armonioasă dezvoltare fizică. Antrenamentul va fi compus din cît mai multe minute de „joacă". Antrenorul are datoria să demonstreze execuţia corectă a unui procedeu, apoi să lase copilului libertatea şi plăcerea de a repeta în manieră proprie cele văzute. El va supraveghea şi numai din cînd în cînd va corecta, pe un ton blînd, acea parte din structura unui procedeu tehnic pe care copilul n-a intuit-o just. Atmosfera antrenamentului va fi complet relaxată, lipsită de cicăleală şi de încorsetări, aşa cum spunea în răspunsul său I. Petschovschi. Plăcerea de a juca trebuie să rămînă intactă, inspiraţia copilului să se manifeste liber, să nu existe nimic sever, apăsător, căci predispoziţia lui pentru „joc" e încă foarte puternică. În alegerea exerciţiilor, antrenorul trebuie să se inspire din elementele cele mai naturale, prezente în improvizaţiile spontane făcute de copii la tot pasul, de cîte ori se întîlnesc cu mingea. **Micuţii fotbalişti resimt o mare bucurie atunci cînd joacă la două porţi pe un teren redus. Această formă de pregătire are şi o mare valoare instructivă (pregătirea tehnică efectuîndu-se concomitent cu cea fizică şi împletindu-se cu primele elemente tactice). Jocul la două porţi va trebui să ocupe deci o pondere însemnată** printre mijloacele utilizate în pregătirea copiilor, adevăr accentuat în mod deosebit de Titus Ozon, prezent şi el în ancheta noastră.

Treptat, pe măsură ce ei se vor apropia de vîrsta junioratului, antrenorul va realiza o subtilă trecere de la atmosfera dominată de „legile senine" ale jocului **la un echilibru între „plăcut şi util".** Deoarece dezvoltarea copilului îngăduie o înţelegere progresiv raţională şi comportamentul său devine din ce în ce mai mult dirijat prin pîrghiile disciplinei liber consimţite, **apare posibilitatea folosirii cu precădere a exerciţiilor care pretind o repetare mai îndelungată, atenţie concentrată, promptitudine în alegerea unui procedeu sau altul, un raţionament tactic oarecare.** Reţete nu se pot da, de acea „mixtura" dintre ce-i place copilului, dintre ce poate înţelege şi ce trebuie să facă în antrenament, reprezintă un cîmp larg, în care este necesar să opereze talentul, imaginaţia şi simţul pedagogic al antrenorului. În orice caz, din această perioadă „micuţul" trebuie să rămînă pentru totdeauna cu pasiunea pentru fotbal, cu întîiul contur al personalităţii lui de sportiv, cu amprenta loialităţii ce trebuie s-o dovedească în luptă cu adversarul.

UN VECHI DEZIDERAT ŞI BARIERILE SALE: FOTBALUL ŞCOLAR

Nu se poate vorbi despre pregătirea tehnică în proporţii de masă a copiilor ce îndrăgesc fotbalul, fără să se rezolve definitiv şi pînă la capăt, **chestiunea raporturilor dintre şcoală şi fotbal. Astăzi, cînd în patria noastră s-a realizat un mare act de cultură, generalizarea învăţămîntului de opt ani, practicarea sportului nu mai poate fi scoasă din contextul preocupărilor şcolare.**

În orele petrecute la şcoală, copilul are depline posibilităţi să-şi cultive facultăţile intelectuale, să acumuleze cunoştinţele umaniste şi ştiinţifice necesare omului cu randament social de mai tîrziu şi în paralel să se fortifice din punct de vedere fizic, să-şi încerce aptitudinile pentru un sport sau altul, realizînd acea armonie, apreciată încă din antichitate, între dezvoltarea spirituală şi robusteţea fizică. La argumentele de ordin logic se adaugă experienţa şi rezultatele excepţionale obţinute în alte ţări.

Şi totuşi, dintr-o atitudine surprinzătoare pe care înţelegerea noastră nu poate s-o mai încapă, porţile şcolilor au fost multă vreme închise pentru fotbal şi numai în ultimul timp această opacitate s-a fisurat întrucîtva. Doar din acest an, în regulamentul campionatelor republicane şcolare figurează în sfîrşit şi „bietul" joc de fotbal. Dar mai rămîne un aspect în care s-a refugiat ultima rezistenţă împotriva lui. **Nu este recunoscut şi introdus nici acum, în programa de educaţie fizică şcolară,** adică în forma de învăţămînt cea mai uzuală, cea mai larg afectată pregătirii sportive, deschisă tuturor elevilor. Atletismul, gimnastica, baschetul, voleiul, handbalul, sînt „legale", dar fotbalul atît de îndrăgit de copii, cei care conferă unei ţări mare prestigiu sportiv, atunci cînd e de bună calitate, fotbalul de la care toată lumea pretinde rezultate, el „sportul rege" — lipseşte, rămîne încă pe dinafară. Nu ne mai întrebăm cum e posibil, ne întrebăm numai, ce-or fi gîndit cei care ridică aceste baricade atunci cînd citesc în ziare despre practicarea lui obligatorie în şcolile din alte ţări sau află că în Anglia, se găsesc 80.000 de spectatori, dornici să asiste la finala campionatului şcolar european.

LIBERĂ INTRARE COPIILOR LA MECIURI

Un imperativ pe care cei în drept se fac, cu rare excepţii, a a nu-l auzi. Atîtea reveniri pe o astfel de temă ni se par edificatoare pentru lipsa de înţelegere dovedită chiar şi atunci cînd există posibilităţi depline pentru accesul copiilor. Vom repeta fără să obosim, pînă cînd vom fi auziţi. Asistînd la jocurile celor „mari", copiii au posibilitatea să observe, cu spiritul lor ascuţit, o sumedenie de detalii tehnice şi tactice, să adune un vast material intuitiv pe care îl imită apoi cu pasiune şi randament. Astfel învaţă execuţii sau situaţii de joc, pe care nici un antrenor nu le-ar putea preda sau imagina pentru elevii săi. În al doilea rînd, în vuetul stadioanelor, dragostea copiilor pentru fotbal se va înteţi, voinţa lor de a trece cîndva pe sub arcadele de aplauze se va oţeli şi aceste două categorii de fapte vor contribui substanţial la pregătirea viitoarelor noastre generaţii de fotbalişti. Ţinînd în continuare copiii la porţile stadioanelor, dînd dispoziţie oamenilor de ordine să-i îndepărteze, le vom atrofia treptat gustul pentru fotbal, le vom răpi una dintre cele mai memorabile bucurii ale copilăriei.

CÎTEVA RÎNDURI DUPĂ ...CONCLUZII

Discutînd despre modalitatea pregătirii tehnice a copiilor ne apropiem cu alte cuvinte de una dintre principalele surse de revitalizare a fotbalului nostru. Importanţa acestei probleme este atît de amplă, încît sumarele consideraţii expuse acum vor fi suficiente, sperăm, să stimuleze şi să declanşeze toate energiile necesare rezolvării ei. Se desprinde limpede necesitatea unui **efort de organizare cu toate implicaţiile lui, a unei munci pasionate, renunţarea la unele idei falite, într-un cuvînt stimularea pe toate căile a acestei verigi a activităţii fotbalistice.** Sînt necesare eforturi pe toate planurile, dar fotbalul nu este o simplă ramură sportivă, reprezintă un fel de „cosmos", are resurse şi posibilităţi proprii, care trebuie doar dirijate mai raţional.

CONCLUZII